

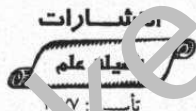
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مولوی در میان ما

تفسیر موصوعی اندیشه مولوی

تألیف : قادر فاضلی

سرشناسه	: فاضلی، قادر، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: مولوی در میان ما : تفسیر موضوعی اندیشه مولوی/ تألیف قادر فاضلی.
مشخصات نشر	: تهران : فضیلت علم، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۹۳-۴۸-۵
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
یادداشت	: کتابنامه.
عنوان دیگر	: تفسیر موضوعی اندیشه مولوی.
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - نقد و تفسیر
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207 - 1273-- Criticism and interpretation
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - دیدگاه درباره سیاست و حکومت
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207 - 1273 -- Views on Politics and government
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۷ ق. - تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 13th century -- History and criticism
رده بندی کده	: PIR۵۲۰۵
رده بندی دیویی	: ۱/۱۱
شماره کتابشناسی	: ۵۸۱۲۹۲

مولوی در میان ما

تفسیر موضوعی اندیشه مولوی

مؤلف: قادر فاضلی

ناشر: فضیلت علم

چاپ: اول ۱۳۹۸

چاپخانه: نهضت

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۹۳-۴۸-۵

تلفن پخش: ۰۲۱۶۶۴۶۰۷۳۴ همراه: ۰۹۱۲۸۱۵۲۵۲۹

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۳	مدخل فصل اول
۱۵	فصل اول: مولوی و مسائل بشر امروز
۱۷	مسئله اول - معنویت سازی و معنویت سوزی در عصر حاضر
۱۹	معنویت سازی
۲۳	عارفان مونثاثر شده
۲۵	معرفت سوزی
۲۸	مسئله دوم - بی خودی و با خودی در مثنوی مولوی
۲۸	خودشناسی و خودناشناسی
۳۲	اصل و فرع در خودشناسی
۴۵	انسان گرایی و انسان ستیزی
۴۸	خیال پرستی بشر امروز
۵۲	تأثیرات خیال در زندگی
۵۶	نقش رسانه در تحریک خیال
۶۱	مسئله سوم - نفس ستایی و نفس ستیزی
۶۳	ارزش نفس انسان
۶۵	۱. نفس دوزخی
۶۵	۲. نفس بت
۶۹	۵. نفس گاو
۷۰	۶. نفس خر
۷۱	۷ و ۸. نفس سگ و نفس گرگ
۷۳	۹ و ۱۰. نفس شیطانی و نفس دشمن
۷۴	۱۱. نفس ساحر
۷۶	۱۲. نفس ازدها

۷۷	۱۵. نفس ناری
۷۸	۱۶. نفس زانی
۷۸	۱۷. نفس منافق
۸۰	۱۸. نفس دزد
۸۱	۱۹. نفس، مادر بدکاره
۸۲	۲۰. نفس گبر

فصل دوم: بررسی اندیشه‌های عرفانی تطبیقی شمس و مولوی، تضادها و تشابهات

۸۵	پیشگفتار
۸۶	اندیشه عینی شمس و مولوی توافقات و تخالفات
۸۶	۱. اثبات حق گوئی بعضی از عارفان
۹۰	اول:
۹۰	دوم:
۹۱	سوم:
۹۱	چهارم:
۹۱	پنجم:
۹۶	۲. خودشناسی عرفانی
۱۰۴	۳. قوم‌گرایی عرفانی
۱۰۶	پیامبر و قوم‌گرایی
۱۰۸	۴. قرآن و ذو بطن بودن آن

فصل سوم: تبیین مبانی نظام اخلاقی مولوی در مثنوی

۱۱۷	۱. خودشناسی
۱۱۹	رویه‌های خودشناسی
۱۲۱	۲- آگاهی
۱۲۶	۳- آزادی
۱۳۰	۴- اختیار
۱۳۱	۵- اخلاص
۱۳۳	۶- ادب
۱۳۹	ادب ظاهر و ادب باطن:
۱۴۴	۷. عقل‌گرایی
۱۴۶	۸. عمل‌گرایی
۱۵۱	عمل و جزا:
۱۵۴	۹. عینیت جزا با عمل
۱۵۷	۱. تجسم اعمال:
۱۵۹	۲. جرم و جزا:

فهرست مطالب ❖ ۵

۱۵۹	۳. تناسب فعل و نتیجه:
۱۶۰	۴. نتایج اخروی اعمال:
۱۶۱	۵. حشر آدمی به صورت صفت:
۱۶۱	۶. بهشت تجلی زیبایی های دنیا:
۱۶۲	۱۰. عبادت:
۱۶۵	۱۱. قرآن و سیره:
۱۶۹	فصل چهارم: مکر مُدام یهود در مثنوی معنوی
۱۷۲	۱. وحدت ادیان:
۱۷۴	۲. منش سب و بعض در شناخت آدمی:
۱۷۵	۳. اسکا و انواع دشمنی ها:
۱۷۷	۴. تقایع و خطر مُدام:
۱۷۹	۵. حسادت یهود و نصاری:
۱۸۲	۶. تحریف و سرقه نصاری:
۱۸۶	نتیجه گیری:
۱۸۶	الف: لزوم تعیین دلائل حیات و معرفی آن:
۱۸۷	ب: آزاده بودن خلیفه:
۱۸۸	ج: خودخواهی مانع خداوندی:
۱۸۸	د: تعصب کور و خسارت های ناشی از آن:
۱۸۹	هـ: تقوا بدون آگاهی همانند بی تقوی است:
۱۸۹	و: توکل به خدا در همه امور:
۱۹۰	ز: پیروی از مردان خدا:
۱۹۱	ح: رابطه ظلم و جهل:
۱۹۲	مکر دوم یهود:
۱۹۷	نتیجه گیری:
۱۹۹	فصل پنجم: نمونه هایی از مشترکات اندیشه ملای رومی و ملاصدرا
۲۰۱	اشاره:
۲۰۲	۱. وجود رابط و رابطی:
۲۰۶	۲. شعور هستی و هستی شاعر:
۲۱۱	۳. خیر و شر:
۲۲۰	خیر و شر در قضای الهی:
۲۲۵	۴. علم و ادراک:
۲۲۷	۵. عشق از دیدگاه مولوی و ملاصدرا:

- ۲۲۷..... الف: عشق و ادراک.....
 ۲۳۴..... ب: عشق و ابتهاج.....
 ۲۳۷..... ج: عشق کلی و سریان عشق.....
 ۲۴۰..... د: عشق و حرکت.....
 ۲۴۶..... ه: عشق حقیقی و عشق مجازی.....

فصل ششم: مزاوی و کربلا..... ۲۶۱

قسمت اول..... ۲۶۳

- ۲۶۳..... اشاره.....
 سؤال اول.....
 ۲۶۴..... مولانا و حرکت امام حسین علیه السلام - آید یا رد؟.....
 ۲۶۴..... سؤال دوم.....
 ۲۶۵..... بصیرت، لازمه قدم گذاشتن.....
 ۲۶۶..... گریه از روی غفلت یا اشک از روی معرفت.....
 ۲۶۶..... سؤال سوم.....
 ۲۶۹..... سؤال چهارم.....
 ۲۶۹..... نگاه عرفانی به مسئله شهادت و مرگ.....
 ۲۷۰..... سؤال پنجم.....
 ۲۷۰..... زاویه دیدها را نباید به هم ریخت و با هم خلط کرد..... اشتباه گرفت

قسمت دوم..... ۲۷۱

- سؤال اول - مولوی سنی بود یا شیعی؟..... ۲۷۱
 سؤال دوم - در دیوان شمس هم اشعاری در مدح اهل بیت علیهم السلام هست؟..... ۲۷۱
 سؤال سوم - «اصل گریه مورد تأیید مولویست یا صرفاً به تفکر و معرفت منتهی می‌گردد؟»..... ۲۷۳
 سؤال چهارم - مولانا چه مذهبی داشت؟..... ۲۷۴
 سؤال پنجم - آیا به خاطر شرایط خاصی که داشتند، در ظاهر نیز تقیه کرده‌اند؟..... ۲۷۵

فصل هفتم: سیاست و حکومت در مثنوی مولوی..... ۲۸۱

- ۲۸۳..... اشاره.....
 ۲۸۵..... فلسفه حکومت.....
 ۲۹۰..... نور پادشاهی.....
 ۲۹۳..... اتحاد حکومت الهی.....
 ۲۹۹..... تجتمع و تفرّد در حکومت.....
 ۳۰۴..... رهبری و رعیت.....

فهرست مطالب ❖ ۷

۳۰۴.....	ریاست و رهبانیت
۳۰۷.....	ریاست و الوهیت
۳۰۹.....	آزادی
۳۱۴.....	پادشاهی و آزادی
۳۱۵.....	وزارت و وزیر
۳۱۹.....	نقش وزیر
۳۲۵.....	اوصاف حاکم
۳۲۵.....	الف: رحمت عامه
۳۲۸.....	ب: دامن بودن با رعیت
۳۳۰.....	ج: پاک طیتی
۳۳۱.....	د: توان و تعهد
۳۳۵.....	ه: دامن داری (احل حکومتی)
۳۳۷.....	و: دست یکانه
۳۴۱.....	ز: عدالت ورزی
۳۵۷.....	فهرست آثار منتشره از مؤلف

پیشگفتار:

مولوی یکی از مصادیق روشن این حدیث شریف است که می‌فرماید:

«وَاللَّيْثَاءُ يَفُونَ مَا بَعِيَ الدَّهْرُ أَعْيَانُهُمْ مَفْقُودَةً وَأَمَلَتْهُمْ فِي الْقُلُوبِ مَوْجُودَةً»^۱ (ای کمیل!

دانشمندان باقی‌مانده در دهر را فراموش می‌کنند و جسمشان از دیدگان گم می‌شود ولی یادشان در دلها زنده است).

مولوی از جمله کسانی است که به این کلام امیرالمومنین علیه السلام عینیت بخشیده است. بعد از گذشت هشت قرن از زمان او، گویی هنوز در میان ما زنده است و مسائل ما را لمس می‌کند. مسائل علمی و فلسفی و عرفانی و اجتماعی را به گونه‌ای مطرح کرده است که تماماً در زمان ما جاری و جاری است. بعضی از کلمات او در میان ما در باب «حرب‌المثل» شده و دانشمندان حوزوی و دانشگاهی، تا عموم مردم، از اشعار او استفاده می‌کنند.

روح مولوی و امثال او به قدری بزرگ است که در محدودهٔ قرن بیستمی نمی‌گنجد. مولوی چون تربیت شدهٔ مکتب قرآن کریم است، به پیروی از آموزه‌های جاوید قرآن، سخن جاودانه گفته است. او خود تصریح کرده است که علاوه بر قرن خویش، برای قرن دیگر نیز سخن گفته است.

تا به قرنی بعد ما آبی رسد
لیک گفت سالفان یاری کند^۲

هین بگو که ناطقه جو می‌کند
گرچه هر قرنی سخن نو آورد

۱. تحف العقول، ص ۱۷۰

۲. دفتر ۳، ص ۱۷۷.

بی‌جهت نیست که امروزه آثار مولوی در زمینه‌های مختلف، مرجع پژوهشگران دنیا قرار گرفته است. از علما و فلاسفه و عرفا و اهل هنر و رسانه و ... از افکار او بهره‌های فراوان برده و می‌برند.

مولوی اگر پاسخگوی مسائل امروز نبود، اگر نیازمندیهای بشر امروز را برنمی‌آورد، هزاران اثر مختلف در باره او، تالیف و تحقیق و تولید نمی‌شد. حتی مسائل طنزی او، عرفان و اخلاقی که جای خود دارد، در مرتبه اول از آثار طنزی دنیا، خصوصا ایران قرار دارد. این جانب که تاکنون بیش از پانزده جلد کتاب در خصوص مولوی نوشته‌ام، که هفت جلد آن در فرهنگ موضوعی آثار وی است و بیش از ۲۰۰۰ موضوع از مثنوی و کلیات شمس تبریزی استخراج کرده‌ام، این‌گونه اعلام می‌کنم که؛ مولوی برای همه تاریخ زنده است و حرف تازه دارد. پرورش در دامن قرآن و سنت استوار را همانند آن وسیع و جامع الاطراف بار می‌آورد. او خود متوجه بوده که؛ مثنوی وی متکی به قرآن است، از این رو مطالبش بی‌پایان است.

مثنوی و قرآن:

قرآن دریای بی‌کران معارف الهی است. از این رو، مفسران قرآن نیز همانند او بی‌کران می‌گردند. بدین جهت، مولوی با تمسک به آیات شریفه قرآن، بی‌پایان کتاب خود را مدعی شده است.

﴿قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفَذَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَذَ كَلِمَاتُ رَبِّي رَارًا جُنًّا بِمِثْلِهِ مَدَدًا﴾ (الکھف ۱۰۹)

«بگو اگر دریا مرکب شود برای نوشتن کلمات پروردگار من، قبل از اینکه کلمات پروردگار به پایان رسد دریا به پایان می‌رسد، ولو دریای دیگری به کمک آن بیاید».

در آیه دیگر فرموده است:

﴿وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (لقمان ۲۷)